

Názov prednášky:

Databázy, výbery z databáz a dopyty

Osnova prednášky:

Základné pojmy

Databázový systém

Typy databázových systémov

Typy systémov riadenia databázy

Dopytovací jazyk SQL

Priestorové databázy

Odporúčaná literatúra

ĎURAČIOVÁ, R.: Databázové systémy v GIS. Bratislava: Slovenská technická univerzita v Bratislave v Nakladateľstve STU, 2014. 178 s.

KOREŇ, M.: Databázové systémy. Zvolen: Technická univerzita vo Zvolene Lesnícka fakulta, 2009. 90 s. ISBN 978-80-228-2084-4

HOFIERKA, J., KAŇUK, J., GALLAY, M., 2014: Geoinformatika. Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, p. 192

KAŇUK, J., 2015: Priestorové analýzy a modelovanie. Vysokoškolské učebné texty. Prírodovedecká fakulta UPJŠ v Košiciach, 106 s.

Základné pojmy

Dáta - definované ako „opakovateľné predstavenie informácie formalizovaným spôsobom vhodným na komunikáciu, interpretáciu alebo spracovanie, sú to nespracované fakty

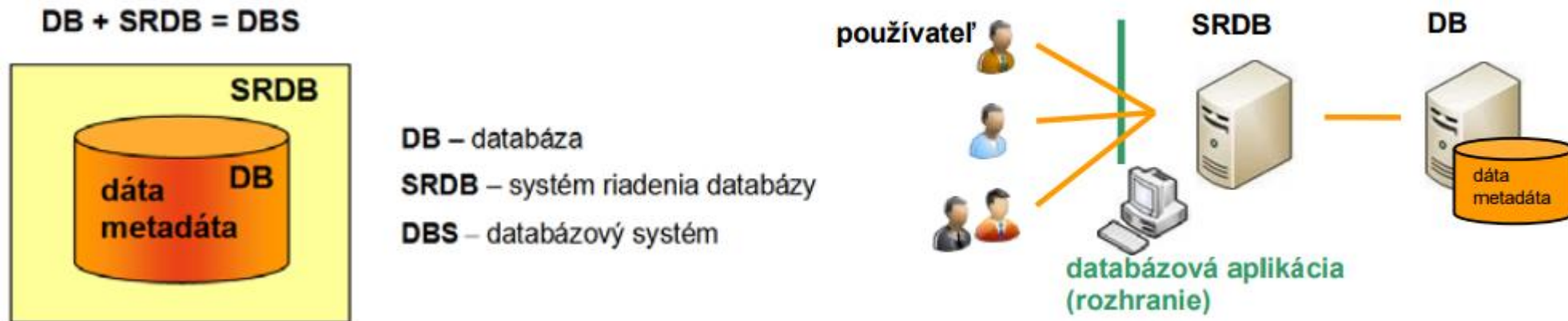
Informácie – spracované dáta, ktoré majú požadovanú štruktúru a význam.

Priestorové dáta - dáta, ktoré poskytujú informácie a sú lokalizované v priestore

Databáza - organizovaná a integrovaná zbierka dát vzťahujúca sa na danú tému alebo oblasť, uložená v pamäti počítača a usporiadaná tak, aby sa mohla používať v požadovaných aplikáciách

Predstavuje množinu vzájomne súvisiacich dát uloženú na pamäťovom médiu, usporiadanú a organizovanú tak, aby podporila vykonávanie špecifických požiadaviek.

Databázový systém - je systém, ktorý pozostáva z databázy a zo systému riadenia databázy (SRDB) (angl. Database Management System (DBMS))

Základné pojmy

Dátové typy:

INTEGER – celé číslo

NUMERIC – formátované číslo

BOOLEAN – logická pravdivostná hodnota (TRUE/FALSE)

CHAR – znakový reťazec pevnej dĺžky

VARCHAR – znakový reťazec premenlivej dĺžky

DATE – dátum

INTERVAL – interval

TIMESTAMP – časová značka

Primárny kľúč – množina atribútov, ktoré jednoznačne identifikuje prvok relácie

OGC (Open Geospatial Consortium, <http://www.opengeospatial.org/>) -je medzinárodné neziskové priemyselné združenie komerčných spoločností, vládnych inštitúcií a univerzít, ktoré vyvíja štandardy a špecifikácie pre otvorené používateľské rozhranie, ktoré zefektívni prácu s priestorovými dátami najmä v prostredí webu, mobilných technológií, lokalizačných služieb a štandardných aplikácií GIS. Štandardy prijaté konzorciom OGC majú v produktoch a aplikáciách GIS široké zastúpenie a zároveň sa stávajú základom niektorých noriem série ISO 19 100 Geografické informácie.

Databázový systém

Systém riadenia bázy dát (SRDB):

- je súbor (skupina) programov na spracovanie databázovej štruktúry a riadenie prístupu k databáze.
- poskytuje pohodlné a bezpečné multipoužívateľské prostredie na efektívnu manipuláciu aj s veľkým objemom dát.
- je softvér, ktorý komunikuje s databázou, databázovou aplikáciou a prostredníctvom nej aj s používateľom databázového systému
- podporuje dopytovací jazyk (spravidla SQL), ktorý obsahuje príslušné príkazy na zabezpečenie základnej funkcionality systému.

SRDB umožňuje napr.:

- poskytuje vhodné dátové modely pre popis objektov uložených v databáze,
- zabezpečuje vstup (konverziu) dát vkladanych do databázy,
- realizuje indexáciu položiek (dátovú štruktúru potrebnú na rýchle prehľadávanie),
- umožňuje dopyty prostredníctvom dopytovacieho databázového jazyka,
- poskytuje zabezpečenie dát (prístupové práva), zabezpečenie viacerých prístupov
- vykonáva riadenú aktualizáciu, zálohovanie a obnovu dát,
- poskytuje nástroje administrácie databázy,
- poskytuje aplikačné nástroje a programovateľné aplikačné rozhranie (API).

Typy systémov riadenia databázy

Podľa dostupnosti ich zdrojového kódu:

- a) **Proprietárne** (uzavretým, nedostupným zdrojovým kódom)
- b) **Open Source** (s otvoreným zdrojovým kódom)

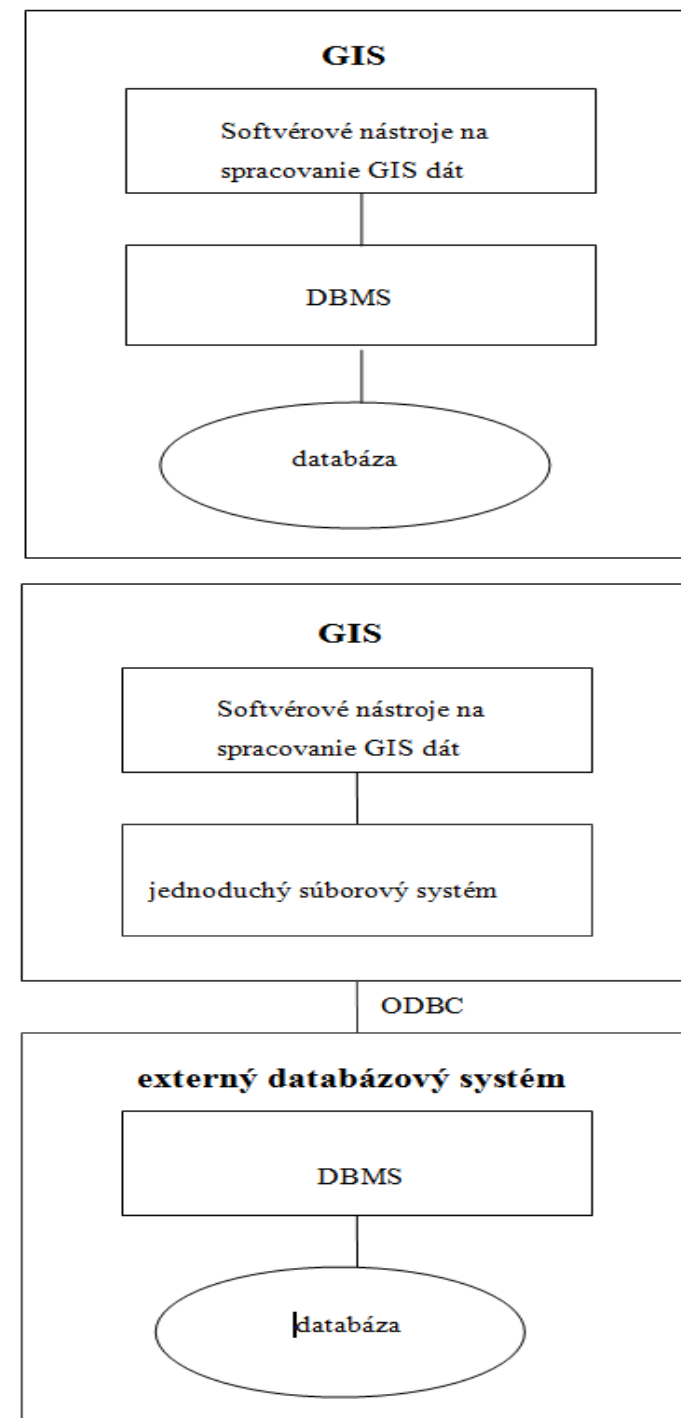
Typy systémov:

- PostgreSQL
- MySQL
- Oracle
- SQL Server
- Sybase
- DB2
- Informix

Jednoupoužívateľské (desktopové) databázy

- Microsoft Excel
- Microsoft Access
- Visual FoxPro

ODBC – Open Database Connectivity – štandardizované softvérové API pre prístup k systému riadenia databázy. Úlohou ODBC je poskytovať prístup nezávislý na programovacích jazykoch, operačnom systéme a databázovom systéme.

PostgreSQL

<http://www.postgresql.org>

- objektovo-relačný databázový systém
- pôvodne vyvinutý na Univerzite Berkeley v Kalifornii (USA)
- Beží na platforme LINUX a WINDOWS
- Pokročilý systém indexovania – GiST (Generalized Search Tree) – rozšírené metódy dopytovania a ukladania dát
- Podporuje:
  - cudzie kľúče , spájanie tabuliek, pohľady, triggre, poddopyty, rôzne dátové typy, ukladanie objektov (obrázky, videá),
- Je plne ACID kompatibilný

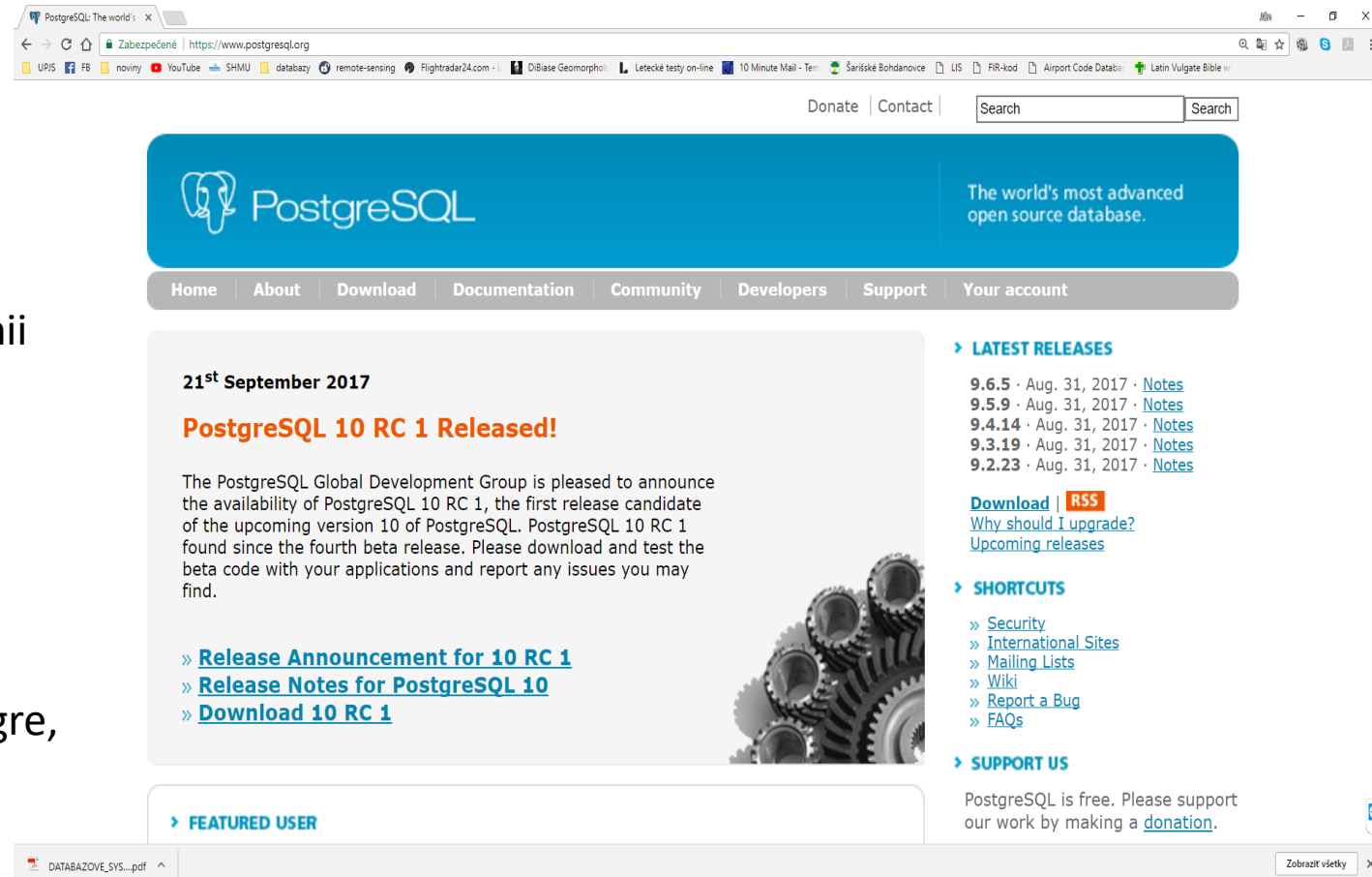
ACID kompatibilita – požiadavky na správanie sa databázy

Atomicity (atomicita) – príkazy v transakcii sa buď vykonávajú všetky spolu, alebo sa nevykonáva žiaden z nich

Consistency (konzistencia) – pred a po dokončení transakcie musia byť dáta konzistentné

Isolation (izolovanosť) – transakcia je izolovaná od okolia, operácie vykonávané v rámci transakcie sú izolované, t.j. transakcia je nezávislá od iných transakcií

Durability (trvácnosť) – ak bola transakcia potvrdená, všetky zmeny dát sú trvalé

PostgreSQL

PostGIS – rozšírenie databázy pre PostgreSQL

<http://postgis.net/>

Parametre PostgreSQL

Limit	Hodnota
Maximálna veľkosť databázy	neobmedzená
Maximálna veľkosť tabuľky	32 TB
Maximálna veľkosť riadka	1.6 TB
Maximálna veľkosť poľa	1 GB
Počet riadkov na tabuľku	neobmedzený
Počet stĺpcov na tabuľku	250 – 1600 v závislosti od typu stĺpcov
Počet indexov na tabuľku	neobmedzený

Podporuje:

- Vektorové a rastrové formáty
- Cca 900 funkcií na analýzu a spracovanie priestorových dát
napr. ST_Area, ST_AsGeoJSON, ST_AsKML, ST_Buffer, ST_Intersects, ST_Centroid, ST_Length
- Dátové typy (bod, líniu polygón)
- Transformácia dát medzi rôznymi súradnicovými systémami

Prístup pre PostgreSQL je podporovaný napr. pre GRASS GIS, QGIS, ArcGIS, ale aj pre mapové servery GeoServer, MapServer

MySQL

- open source databázový systém, ktorý je v súčasnosti dostupný v rôznych edíciách

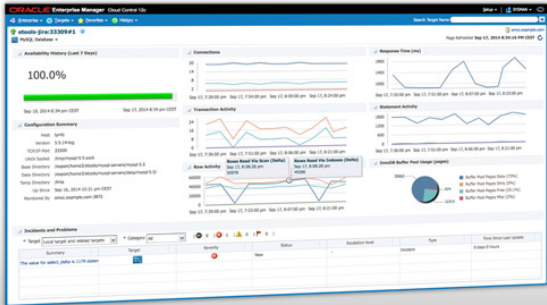
The world's most popular open source database

[MySQL.COM](#)
[DOWNLOADS](#)
[DOCUMENTATION](#)
[DEVELOPER ZONE](#)

[Products](#)
[Cloud](#)
[Services](#)
[Partners](#)
[Customers](#)
[Why MySQL?](#)
[News & Events](#)
[How to Buy](#)

[Contact MySQL](#) | [Login](#) | [Register](#)

[f](#)
[t](#)
[in](#)
[g+](#)

Monitor & Manage MySQL

using Oracle Enterprise Manager

[LEARN MORE](#)

MySQL Enterprise Edition

The most comprehensive set of advanced features, management tools and technical support to achieve the highest levels of MySQL scalability, security, reliability, and uptime.

[Learn More »](#)

Oracle MySQL Cloud Service

Built on MySQL Enterprise Edition and powered by the Oracle Cloud, Oracle MySQL Cloud Service provides a simple, automated, integrated and enterprise ready MySQL cloud service, enabling organizations to increase business agility and reduce costs.

[Learn More »](#)

MySQL Cluster CGE

MySQL Cluster enables users to meet the database challenges of next generation web, cloud, and communications services with uncompromising scalability, uptime and agility.

[Learn More »](#)

MySQL for OEM/ISV

Over 2000 ISVs, OEMs, and VARs rely on MySQL as their products' embedded database to make their applications, hardware and appliances more competitive, bring them to market faster, and lower their cost of goods sold.

[Learn More »](#)

MySQL

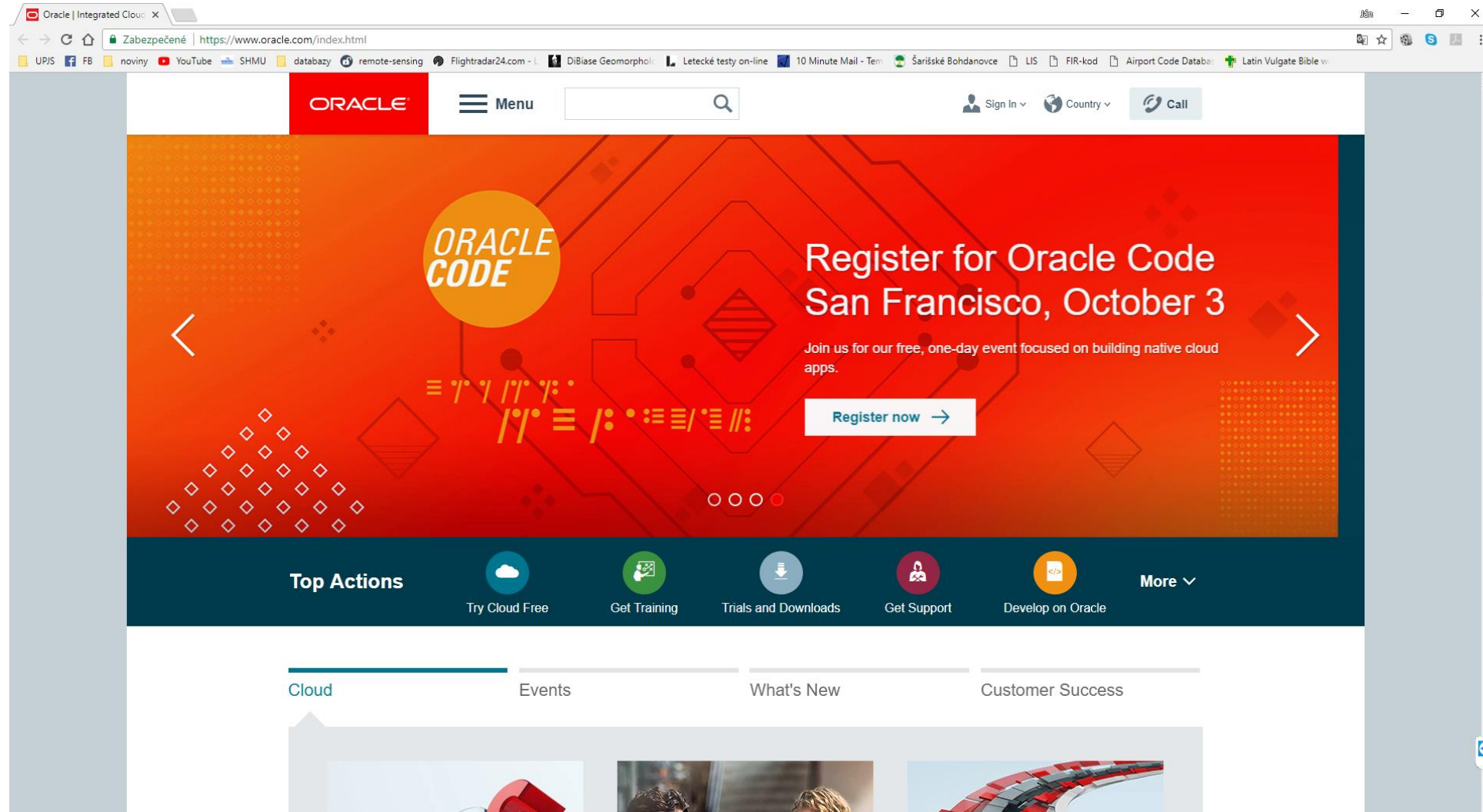
- open source databázový systém, ktorý je v súčasnosti dostupný v rôznych edíciách
- systém bol podporovaný aktívnou komunitou open source vývojárov a bol pôvodne realizovaný na platforme Linux ako serverový databázový systém
- spoločnosťou MYSQL AB bola v roku 2008 kúpená spoločnosťou Sun Microsystems od roku 2009 tvorí súčasť spoločnosti Oracle Corporation
- používa rýchlu indexáciu

Charakteristika databázy

- obsahuje 200 000 tabuliek
- každá z tabuliek môže mať až 5 miliárd riadkov
- podporuje 64 indexov
- každý index môže pozostávať z 1 až 16 stĺpcov
- ACID kompatibilný
- podporuje priestorové rozšírenia, ktoré umožňujú vytváranie, uchovávanie a analýzu priestorových (geografických) dát
- podporuje aj dátové typy podľa geometrického modelu OGC - Point (bod), LineString (líniový reťazec), Polygon (polygón), GeometryCollection (zložené objekty), MultiPoint (objekt zložený z viacerých bodov), MultiLineString (zložený líniový reťazec, resp. objekt zložený z viacerých líniových reťazcov) a MultiPolygon (zložený polygón)
- medzi príklady podporovaných funkcií patria napríklad funkcie AsBinary, AsWKB, AsText, AsWKT, GeomFromText, GeomFromWKB, Area, Centroid, GLength, Buffer, ConvexHull, Difference, Intersection, Union, ST_Contains, ST_Within, ST_Crosses, ST_Disjoint, ST_Equals, ST_Intersects, ST_Overlaps alebo ST_Touches

Oracle

- proprietárny databázový systém
- Charakteristické črty – výkonnosť, bezpečnosť, dostupnosť, schopnosť spravovať big-data
- Je dodávaný vo viacerých edíciách (aj pre cloudové riešenia)

Oracle

- Nadstavba pre prácu s priestorovými informáciami sa nazýva Oracle Spatial and Graph
- Podporuje vektorové a rastrové dáta, 3D dátový model, 3D geometriu, geokódovanie, vyhľadávanie trás
- Sú implementované viaceré priestorové funkcie a operátory

http://docs.oracle.com/cd/E11882_01/appdev.112/e11830/toc.htm

Part I Conceptual and Usage Information

- ▶ 1 Spatial Concepts
- ▶ 2 Spatial Data Types and Metadata
- ▶ 3 SQL Multimedia Type Support
- ▶ 4 Loading Spatial Data
- ▶ 5 Indexing and Querying Spatial Data
- ▶ 6 Coordinate Systems (Spatial Reference Systems)
- ▶ 7 Linear Referencing System
- ▶ 8 Spatial Analysis and Mining
- ▶ 9 Extending Spatial Indexing Capabilities

Part II Spatial Web Services

- ▶ 10 Introduction to Spatial Web Services
- ▶ 11 Geocoding Address Data
- ▶ 12 Business Directory (Yellow Pages) Support
- ▶ 13 Routing Engine
- ▶ 14 OpenLS Support

- ▶ 14 OpenLS Support
- ▶ 15 Web Feature Service (WFS) Support
- ▶ 16 Catalog Services for the Web (CSW) Support
- ▶ 17 Security Considerations for Spatial Web Services

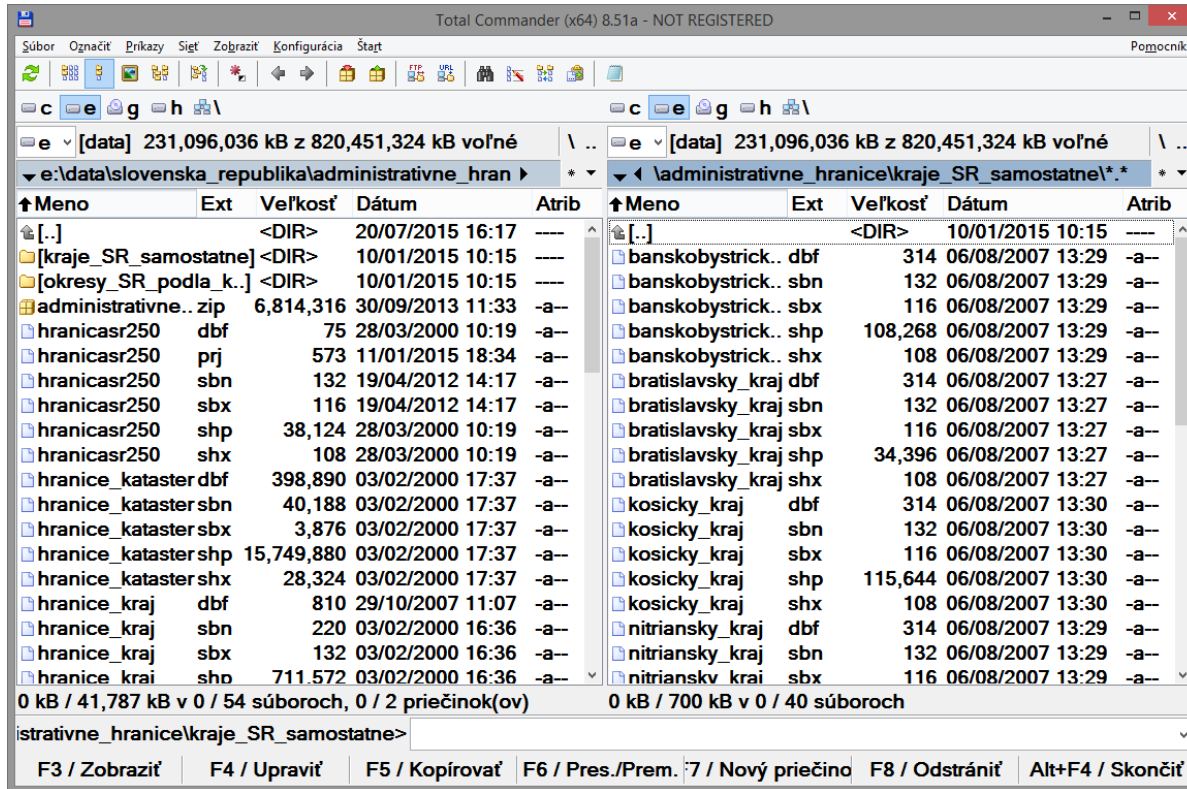
Part III Reference Information

- ▶ 18 SQL Statements for Indexing Spatial Data
- ▶ 19 Spatial Operators
- ▶ 20 Spatial Aggregate Functions
- ▶ 21 SDO_CS Package (Coordinate System Transformation)
- ▶ 22 SDO_CSW_PROCESS Package (CSW Processing)
- ▶ 23 SDO_GCDR Package (Geocoding)
- ▶ 24 SDO_GEOM Package (Geometry)
- ▶ 25 SDO_LRS Package (Linear Referencing System)
- ▶ 26 SDO_MIGRATE Package (Upgrading)
- ▶ 27 SDO_OLS Package (OpenLS)
- ▶ 28 SDO_PC_PKG Package (Point Clouds)
- ▶ 29 SDO_SAM Package (Spatial Analysis and Mining)
- ▶ 30 SDO_TIN_PKG Package (TINs)
- ▶ 31 SDO_TUNE Package (Tuning)
- ▶ 32 SDO_UTIL Package (Utility)
- ▶ 33 SDO_WFS_LOCK Package (WFS)
- ▶ 34 SDO_WFS_PROCESS Package (WFS Processing)

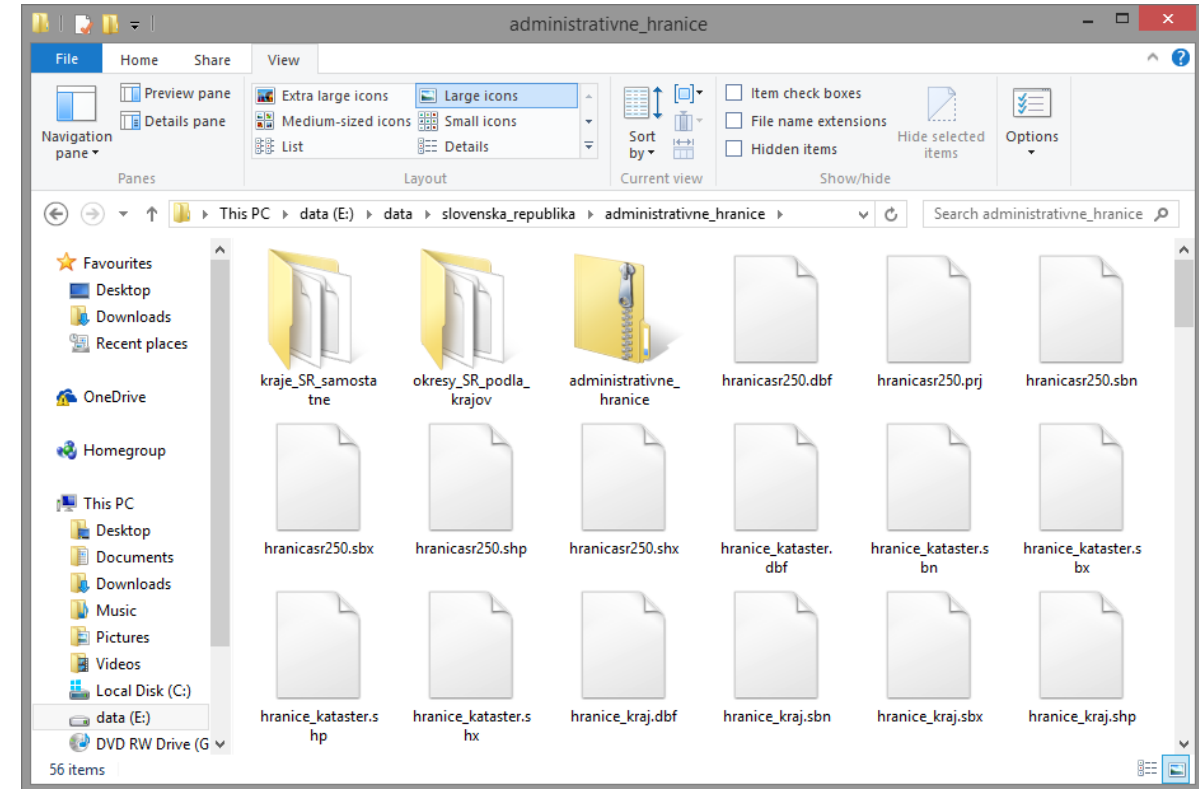
Typy systémov riadenia databázy

- a) Systém súborov
- b) Relačná databáza
- c) Objektová databáza
- d) Objektovo-relačná databáza
  - sú vhodné pre prácu s priestorovými dátami
  - boli vyvinuté z relačných databáz (ponechávajú si možnosti relačných databáz)

Systém súborov

Total Commander

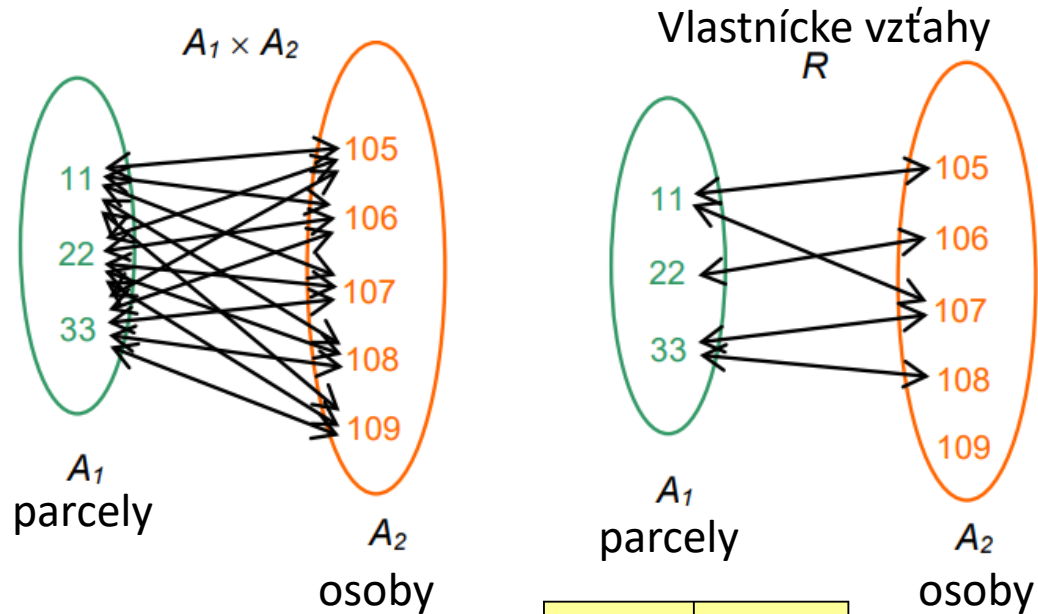

Prieskumník v OS WINDOWS

Relačná databáza

- dvojrozmerné tabuľky s atribútmi o objektoch
- Riadky obsahujú objekty
- Stĺpce obsahujú atribúty (vlastnosti) objektov

odvodené od matematického pojmu relácie

id_parcely	id_osoby
11	105
11	107
22	106
33	107
33	108

SOILSAMP											
FID	Shape	FLAGNUM	X COORD	Y COORD	PH	EC	ORGANIC	M	SOIL K	SOIL P	PL BIOMASS
0	Point	1	498364,844	5076876	5,8	0,0	3,52	310	37,9		88,06
1	Point	2	498420,313	5076878	6	0,0	2,33	222	27,2		84,82
2	Point	3	498458,813	5076883,5	5,7	0,0	2,9	268	35,6		139,04
3	Point	4	498311,25	5076819,5	6,3	0,0	3,14	266	28,7		110,67
4	Point	5	498365,625	5076820,5	6,2	0,0	3,44	388	44,7		90,65
5	Point	6	498422,375	5076822,5	6	0,0	2,85	238	30,2		95,18
6	Point	7	498468,469	5076830	5,9	0,0	4	386	64,8		99,91
7	Point	8	498319,813	5076764	6,1	0,0	3,66	326	51,6		68,98
8	Point	9	498372,719	5076765	5,8	0,0	3,8	324	48,8		89,35
9	Point	10	498425,406	5076765	5,8	0,0	3,47	302	52,2		84,92
10	Point	11	498479,688	5076771	7,1	0,2	2,09	222	24,7		80,29
11	Point	12	498273,969	5076707	6	0,0	2,65	274	51		79,34
12	Point	13	498321,844	5076709	5,9	0,0	3,21	260	35,9		97,39
13	Point	14	498375,531	5076709,5	6,1	0,0	3,55	286	37		93,79
14	Point	15	498428,031	5076711,5	6	0,0	3,24	294	36,8		120,76
15	Point	16	498482,094	5076712,5	6	0,0	2,31	210	27		98,79
16	Point	17	498277,156	5076650	5,9	0,0	3,79	392	62,1		131,15
17	Point	18	498323,438	5076652,5	5,9	0,0	3,93	352	51		102,04
18	Point	19	498377,688	5076654	6,5	0,0	2,77	238	25,4		99,61
19	Point	20	498429,5	5076655,5	8,2	0,1	1,69	174	23,3		79,47
20	Point	21	498486,719	5076670,5	6,4	0,0	2,43	302	55		109,7
21	Point	22	498275,281	5076587	5,8	0,0	4,84	490	63,8		103,7
22	Point	23	498325,875	5076592	6,5	0,0	2	184	27,7		99,01
23	Point	24	498380,938	5076596,5	5,8	0,0	3,58	392	52,9		124,59
24	Point	25	498434,344	5076601	6	0,0	4,32	466	55,2		87,71
25	Point	26	498488,563	5076606	6	0,0	3,37	314	27,2		87,95
26	Point	27	498278,281	5076535	5,9	0,0	3,26	278	32		88,5
27	Point	28	498327,813	5076538	6	0,0	3,21	242	33,8		87,23
28	Point	29	498382,969	5076541,5	5,9	0,0	4,92	662	71,6		122,25
29	Point	30	498435,406	5076546	6	0,0	4,83	564	57,2		175,52
30	Point	31	498487,719	5076549,5	7,1	0,0	1,08	166	28,1		59,15
31	Point	32	498276,875	5076477	6	0,0	4,18	522	59		128,31
32	Point	33	498332,438	5076484,5	7,6	0,1	2,57	320	69,3		102,79
33	Point	34	498384	5076488	6,4	0,0	3,93	410	35,6		72,12
34	Point	35	498439,063	5076491	6,3	0,0	3,55	270	32,1		110,76
35	Point	36	498487,813	5076492,5	6,2	0,0	4,04	324	32,4		98,77
36	Point	37	498276,531	5076427,5	7,8	0,1	3,41	230	64,7		110,37
37	Point	38	498332,188	5076430,5	5,8	0,0	4,29	388	48,9		80,36
38	Point	39	498385,844	5076433,5	6,5	0,0	4,47	248	34,6		86,94
39	Point	40	498440,531	5076435,5	6,3	0,0	2,82	236	26,1		92,11

Operácie

Relačná algebra - množina operácií

Podľa počtu relácií, ktoré vstupujú do operácie rozlišujeme:

a) unárne

- Selekcia (výber niektorých riadkov)
- Projekcia (výber niektorých stĺpcov)

b) n-árne

- Zjednotenie (union)
- Prienik (intersection)
- Rozdiel (difference)
- Symetrický rozdiel (symmetric difference)
- Spojenie (join)
- Karteziánsky súčin (cross-join) – spojenie každý-s-každým

Ďalšie operácie:

- NULL – povolenie prázdnych hodnôt
- Aritmetické operácie (sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie)
- Agregáčné funkcie
  - COUNT (počet prvkov množiny)
  - SUM (súčet hodnôt atribútu)
  - MIN (minimálna hodnota)
  - MAX (maximálna hodnota)
  - AVG (priemer)

Dopytovací jazyk SQL

Structured Query Language

Príkazy môžeme rozdeliť do 4 skupín:

- a) DML – Data Manipulation Language – manipulácia s dátami
- b) DDL – Data definition Language – definícia dát
- c) DCL – Data Control Language – riadenie k prístupu k dátam
- d) TCL – Transaction Control Language – riadenie transakcií

Tri základné skupiny výberov:

1. **Atributové**

- výber podľa atribútov, ktoré spĺňajú nejakú nepriestorovú podmienku
napr. "vyber obce nad 500 obyvateľov"

2. **Priestorové**

- je založený na priestorovej podmienke
napr. „vyber všetky vodné toky, ktoré sa nachádzajú na území Prešovského kraja“

3. **Kombinovaný**

- slúžia na výber údajov pomocou kombinácie priestorových a nepriestorových podmienok
napr. „výber pozemkov určitého vlastníka v konkrétnom katastrálnom území“

DML – Data Manipulation Language

Výber - príkaz SELECT

Základný syntax

```
SELECT (*)/zoznam_stĺpca FROM Meno-tabuľky WHERE podmienka_výberu GROUP BY položky  
HAVING podmienka_agregácie ORDER BY (ASC/DESC)
```

Logické operátory

AND – konjunkcia (a zároveň) – Hodnota TRUE, Hodnota TRUE

OR – disjunkcia (alebo)

NOT – negácia (nie)

špeciálne operátory

BETWEEN – (medzi) – hodnota atribútu v stanovených hraniciach

IS NULL – hodnota atribútu prázdna

LIKE - (podobne ako) – hodnota atribútu zodpovedá určitému vzoru

DISTINCT – odstraňuje duplicitné hodnoty

agregačné operátory

COUNT (atribút) - počet riadkov s nenulovou hodnotou

MIN (atribút) – minimálna hodnota nájdená v určitom atribúte

MAX (atribút) – maximálna hodnota nájdená v určitom atribúte

SUM (atribút) – súčet všetkých hodnôt v určenom atribúte

AVG (atribút) – priemerná hodnota všetkých hodnôt určeného atribútu

Operátory porovnávania

= rovná sa

< menší

> väčší

<= menší alebo rovná sa

>= väčší alebo rovná sa

<> Menší ako a väčší ako

!= nerovná sa

DML – Data Manipulation Language

Vkladanie - príkaz INSERT

Základný syntax

INSERT INTO Meno_tabuľky VALUES zoznam_hodnôt

INSERT INTO Meno_tabuľky(meno_stĺpca1, meno_stĺpca2, ...) VALUES (hodnota1, hodnota2, ...)

Modifikácia dát - príkaz UPDATE a SET

Základný syntax

UPDATE Meno_tabuľky SET meno_stĺpca=nová_tabuľka *WHERE podmienka*

Vymazanie záznamov - príkaz UPDATE a SET

Základný syntax

DELETE FROM Meno_tabuľky WHERE podmienka

Tvorba dopytov

Osoby

id_osoby	meno	rok_narodenia
105	Mrkvička Ján	1965
106	Novák Peter	1984
107	Veselá Mária	1985
108	Nový Pavol	1971
109	Kováč Filip	1991
...		

Parcely

id_parcely	vymera	druh_pozemku
11	10422	orná pôda
22	344	zastavaná plocha
33	987	záhrada
...		

Vlastnictvo

id_parcely	id_osoby
11	105
11	107
22	106
33	107
33	108
...	

Zistíte mená osôb narodených najneskôr v roku 1985

```
SELECT meno FROM Osoby WHERE rok_narodenia <= 1985;
```

Zistíte pre každú osobu, ktorá je narodená po roku 1980 a vlastní aspoň 2 parcely, počet parciel, ktoré vlastní

```
SELECT meno.id_osoby, COUNT(id_parcely)AS pocet_parciel FROM Osoby, Vlastictvo  
WHERE Vlastnictvo.id_osoby=Osoby.id_osoby AND Osoby.rok_narodenia>1980  
GROUP BY Osoby.id_osoby HAVING 1<COUNT(id_parcely) ORDER BY id_osoby;
```

Priestorové databázy

- Ak dáta sú polohovo lokalizované, nazývajú sa geografické dáta, resp. geodáta.
- Ak databázy obsahujú dáta, ktoré sú priestorovo lokalizované, potom sa označujú ako geografické databázy, alebo geodatabázy.
- Geodatabázy sú spravidla implementované do objektovo relačných databázových systémov
  - Štandardy pre typy dát, ich štruktúru, formáty, a pod. sú definované podľa OGC

Typy geopriestorových dát

Dátový typ	Charakteristika
Point	bod (definovaný prostredníctvom súradníc)
Line	liniový reťazec tvorený dvoma bodmi
LineString	liniový reťazec tvorený aspoň dvoma bodmi
LinearRing	uzavretá línia (podmienkou je totožnosť začiatočného a koncového bodu)
Polygon	polygón tvorený líniami a bodmi (je uzavretý)
MultiPoint	objekt zložený z viacerých bodov
MultiLineString	zložený liniový reťazec
MultiPolygon	zložený polygón
Surface	plocha (plošný objekt)
PolyhedralSurface	mnohosten (podtriedou je TIN model)

Geometrické dátové typy v PostgreSQL

Meno	Veľkosť	Charakteristika	Reprezentácia
Point	16 bajtov	bod v rovine	(x,y)
Line	32 bajtov	línia	((x1,y1),(x2,y2))
Lseg	32 bajtov	liniový segment	((x1,y1),(x2,y2))
Box	32 bajtov	obdĺžnik (ktorého osi sú rovnobežné s osami súradnicového systému)	((x1,y1),(x2,y2))
Path	16+16n bajtov	uzavretá „cesta“	((x1,y1),...)
Path	16+16n bajtov	otvorená „cesta“	[(x1,y1),...]
Polygon	40+16n bajtov	polygón	((x1,y1),...)
Circle	24 bajtov	kružnica (stred a polomer)	<(x,y),r>

Priestorové databázy

S priestorovými dátami je možné vykonávať určité funkcie. Základné typy operácií sú:

- Základná manipulácia s priestorovými dátami
- Realizácia priestorových analýz
- Zistenie topologických vzťahov
- Vytváranie a konverzia priestorových dát

Základná manipulácia s priestorovými dátami

Funkcia	Charakteristika
Centroid (geometry):Point ³⁵	vráti ťažisko (<i>centroid</i>) geometrického objektu
Area (geometry):Double	vráti výmeru geometrického objektu
Length (geometry):Double	vráti dĺžku geometrického objektu
Dimension (geometry):Integer	vráti dimenziu geometrického objektu, ktorá musí byť väčšia ako dimenzia referenčného súradnicového systému
GeometryType (geometry):String	vráti názov geometrického typu objektu
SRID (geometry):Integer	vráti SRID referenčného súradnicového systému geometrického objektu
Envelope (geometry):Geometry	vráti súradnice X, Y minimálneho opísaného obdĺžnika (<i>bounding box</i>) v tvare [(MINX, MINY), (MAXX, MINY), (MAXX, MAXY), (MINX, MAXY), (MINX, MINY)]
IsEmpty (geometry):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE), ak je geometrický objekt prázdny
IsClosed (geometry):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE) ak je línia uzavretá (t. j. začiatkový a koncový bod línie sú totožné; StartPoint ( ) = EndPoint ( ))
NumGeometries (geometry):Integer	vráti počet geometrických objektov v skupine (kolekcii)
GeometryN (geometry, i):Geometry	vráti i-ty objekt zo skupiny (kolekcie) objektov
NumPoints (geometry):Integer	vráti počet bodov v geometrickom objekte
PointN (geometry, i):Point	vráti i-ty bod geometrického objektu
ExteriorRing (geometry):LineString	vráti polygón definujúci obvod zloženého polygónu

Priestorové databázy

S priestorovými dátami je možné vykonávať určité funkcie. Základné typy operácií sú:

- Vytváranie a konverzia priestorových dát
- Základná manipulácia s priestorovými dátami
- Realizácia priestorových analýz
- Zistenie topologických vzťahov

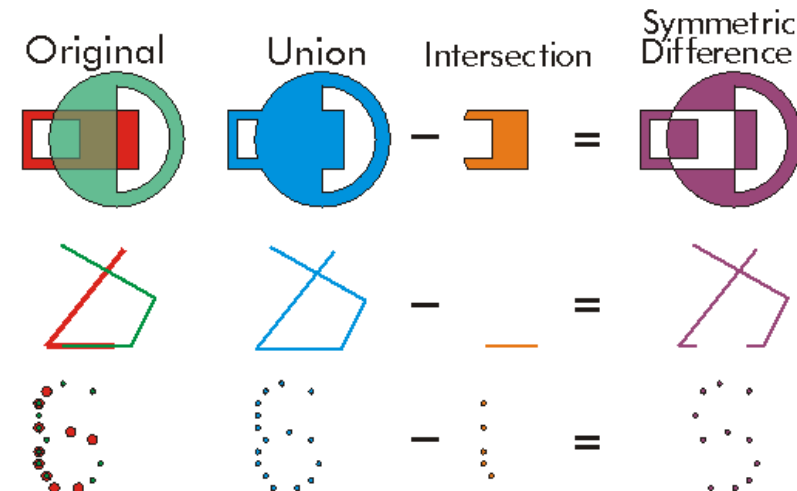
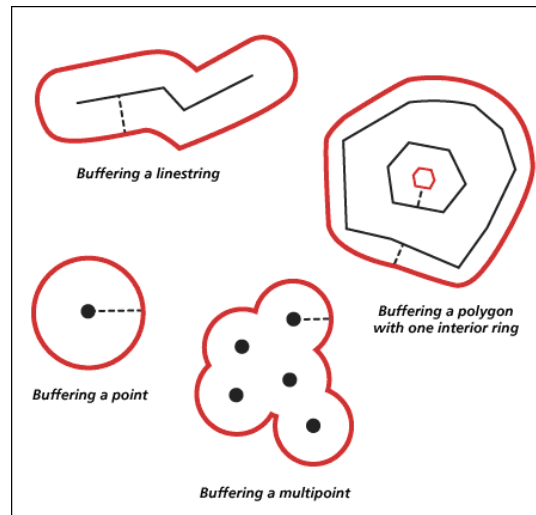
Funkcie na realizáciu priestorových analýz

Funkcia	Charakteristika
Distance (geometry1, geometry2):Double	vráti najmenšiu vzdialenosť dvoch objektov
Buffer (geometry, distance):Geometry	vytvorí vzdialenostnú zónu do vzdialenosti <i>distance</i> od geometrického objektu
Intersection (geometry1, geometry2):Geometry	vytvorí prienik dvoch geometrických objektov
Union (geometry1, geometry2):Geometry	vytvorí zjednotenie dvoch geometrických objektov
Difference (geometry1, geometry2):Geometry	vytvorí priestorový rozdiel dvoch geometrických objektov
SymDifference (geometry1, geometry2):Geometry	vytvorí symetrický priestorový rozdiel dvoch geometrických objektov

Funkcie na vytváranie a konverziu priestorových dát

Funkcia	Charakteristika
GeomFromText (text):Geometry	vytvorenie geometrického objektu z textu vo formáte OGC WKT
PointFromText (text):Point, (LineFromText (text):Line, LineStringFromText (text):LineString, PolyFromText (text):Polygon),	vytvorenie bodu (linie, líniového reťazca, polygónu) z textu vo formáte OGC WKT
GeomFromWKB (text):Geometry	vytvorenie geometrického objektu z textu vo formáte OGC WKB
PointFromWKB (text):Point, (LineFromWKB (text):Line, LineStringFromWKB (text):LineString, PolyFromWKB (text):Polygon)	vytvorenie bodu (linie, líniového reťazca, polygónu) z geometrického objektu vo formáte OGC WKB

buffer

Priestorové databázy

Funkcie na zistenie topologických vťahov

<http://edndoc.esri.com>

Funkcia	Charakteristika
Equals (geometry1, geometry2):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE), ak sú geometrické objekty priestorovo zhodné
Disjoint (geometry1, geometry2):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE), ak sa priestorové objekty nepretínajú (nemajú ani jeden spoločný bod)
Intersects (geometry1, geometry2):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE), ak sa geometrické objekty pretínajú (majú spoločný priestorový prienik (aspoň jeden bod))
Touches (geometry 1, geometry2):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE), ak sa geometrické objekty priestorovo dotýkajú
Crosses (geometry 1, geometry2):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE), ak sa geometrické objekty priestorovo križujú (majú spoločný priestorový prienik, ale jeden objekt nezahŕňa celý druhý objekt)
Within (geometry1, geometry2):Integer	vráti hodnotu1 (TRUE), ak sa jeden geometrický objekt nachádza celý vo vnútri druhého objektu
Contains (geometry1, geometry2):Integer	vráti hodnotu1 (TRUE), ak jeden geometrický objekt (<i>geometry1</i>) obsahuje celý druhý objekt (<i>geometry2</i>)
Overlaps (geometry1, geometry2):Integer	vráti hodnotu 1 (TRUE), ak jeden geometrický objekt (<i>geometry1</i>) prekrýva druhý objekt (<i>geometry2</i>) a ich prienik má rovnakú dimenziu, ako pôvodné geometrické objekty

Does the base geometry EQUAL the comparison geometry?

Base Geometry			
	Point	Line	Polygon
Comparison Geometry	 No equals relationship possible	 No equals relationship possible	 No equals relationship possible
	 No equals relationship possible	 No equals relationship possible	 No equals relationship possible
	 No equals relationship possible	 No equals relationship possible	 No equals relationship possible

Does the base geometry CROSS the comparison geometry?

Base Geometry			
	Point	Line	Polygon
Comparison Geometry	 No crossing relationship possible	 No crossing relationship possible	 No crossing relationship possible
	 No crossing relationship possible	 No crossing relationship possible	 No crossing relationship possible
	 No crossing relationship possible	 No crossing relationship possible	 No crossing relationship possible

Does the base geometry TOUCH the comparison geometry?

Base Geometry			
	Point	Line	Polygon
Comparison Geometry	 No touch relationship possible	 No touch relationship possible	 No touch relationship possible
	 No touch relationship possible	 No touch relationship possible	 No touch relationship possible
	 No touch relationship possible	 No touch relationship possible	 No touch relationship possible

Is the base geometry DISJOINT from the comparison geometry?

Base Geometry			
	Point	Line	Polygon
Comparison Geometry	 No disjoint relationship possible	 No disjoint relationship possible	 No disjoint relationship possible
	 No disjoint relationship possible	 No disjoint relationship possible	 No disjoint relationship possible
	 No disjoint relationship possible	 No disjoint relationship possible	 No disjoint relationship possible

Does the base geometry OVERLAP the comparison geometry?

Base Geometry			
	Point	Line	Polygon
Comparison Geometry	 No overlap relationship possible	 No overlap relationship possible	 No overlap relationship possible
	 No overlap relationship possible	 No overlap relationship possible	 No overlap relationship possible
	 No overlap relationship possible	 No overlap relationship possible	 No overlap relationship possible

Is the base geometry WITHIN the comparison geometry?

Base Geometry			
	Point	Line	Polygon
Comparison Geometry	 No within relationship possible	 No within relationship possible	 No within relationship possible
	 No within relationship possible	 No within relationship possible	 No within relationship possible
	 No within relationship possible	 No within relationship possible	 No within relationship possible

Vizualizácia geodát

- bez vizualizácie (v binárnom tvare) sú dáta ťažko prezentovateľné a pochopiteľné pre užívateľa
- Na vizualizáciu sa využíva celá rada GIS programov – QGIS, ArcGIS, GRASS GIS a pod.
- Viacero databázových funkcií je možné vykonať pomocou prostredníctvom rozhrania WYSIWYG
  - t.j. What You See Is What You Get - čo vidíš, to dostaneš

Binárna forma dát

```
ncols      20
nrows      10
xllcorner   0
yllcorner   0
cellsize    1
NODATA_value -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 3 3 3 3 3 -9999 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 3 3 3 3 3 3 3 -9999
-9999 1 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 3 3 3 3 3 3 3 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 2 -9999 -9999 -9999 -9999 3 3 3 3 3 3 3 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 3 3 3 3 3 3 3 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 3 3 3 -9999 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999
-9999 -9999 -9999 -9999 -9999 2 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999 -9999
```

Grafická vizualizácia

